

Farizej in cestninar

Vzpostavitev vzdušja

Zgodba

Dnevnik Davida Brainerda je bil objavljen po njegovem življenju in njegovi zgodbi o spreobrnjenju, saj je ta mnoge privedla h Kristusu.

David je postal jezen na Boga, ko je bral Sveto pismo in razumel, da Bog zahteva popolno pravičnost, in vedel je, da tega ne more proizvesti. Zaradi tega je bil jezen. Spoznal je, da Bog zahteva vero, in tudi te ni mogel proizvesti. Potem je spoznal, da Bog lahko dâ vero ali jo zadrži, in tudi to ga je spravljal v jezo. Zatem je videl, da ga lahko le Bog reši ali pogubi in je zaradi tega kahal mulo do dneva, ko se je ponižal in prosil Boga, da ga reši in se ga usmili – in Bog je tako tudi storil.

Kendall, 2006

Vsebina

Vzpostavitev vzdušja	1
Prilika (besedilo)	2
Ozadje besedila (za voditelje)	2
Razlaga besed	2
Vprašanja	
Drža farizeja	3
Drža cestninarja	3
Kaj je samopravičnost?	4
Kdo je bil opravičen?	4
Uporaba prilike	
Kako naj torej molimo?	5

Prilika – Luka 18,9-14

⁹ Nekaterim, ki so zaupali vase, da so pravični, in so zaničevali druge, je povedal tole priliko: ¹⁰ »Dva človeka sta šla v tempelj molit: eden je bil farizej, drugi cestnar. ¹¹ Farizej se je postavil in pri [k] sebi molil takóle: 'Bog, zahvaljujem se ti, da nisem kakor drugi ljudje: grabežljivci, krivičniki, prešuštniki ali kakor tale cestnar. ¹² Postim se dvakrat na teden in desetino dajem od vsega kar dobim.' ¹³ Cestnar pa je stal daleč proč in še oči ni hotel vzdigniti proti nebu, ampak se je tolkel po prsih in govoril: 'Bog, bodi milostljiv meni grešniku!' ¹⁴ Povem vam, ta je šel opravičen domov, oni pa ne; kajti vsak, kdor se povišuje, bo ponižan, in kdor se ponižuje, bo povišan.«

Razlaga besed

- Na nek način tukaj govorimo o primerjavi dveh molitev.
  - Oba sta stala.
  - Oba sta se obračala k Bogu.
  - Oba sta si želela biti uslišana od Boga.
- Opis farizejeve drže je kratek, njegova molitev pa dolga.
- Opis cestnarjeve drže je obširen, njegova molitev pa kratka.
- Besedilna nasprotja:
  - zaupati vase / pravični
  - grešnik / opravičenje
  - pravičnik / upravičevanje (utemeljevanje)
  - povzdigovati sebe / ponižanje
  - ponižati sebe / povzdigovanje

Ozadje besedila

- Farizeji – cenjeni med Judi, smatrali so jih za pravične in predane v prizadevanju poslušnosti Bogu. Ta farizej je šel še dlje kot je predpisoval zakon (post je bil zahtevan samo na Dan sprave), zato bi ga lahko smatrali za dobrega farizeja.
- Cestnarji – če so bili farizej cenjeni v družbi, so bili cestnarji na drugi strani tega spektra. Cestnarji so morali ponuditi in odkupiti pravico do pobiranja davkov za določeno regijo. Toda delali so za Rimljane in zbirali vse vrste davkov: pristojbine, zemljiški davek, cestnine, promet-ni davek, davek na dediščino. Kar so zbrali več, kot je bilo v pogodbah, je bil njihov dobiček. Drugi so jih smatrali za izdajalce, znani so bili kot nepoštenjaki, in kasneje jim ni bilo dovoljeno postati sodnik ali pričati na sodišču. Nekateri bi bili presenečeni, če bi videli cestnarja moliti v templju.
- Zakon v 3 Mojzesu (Levitik) je zahteval povrnitev stroškov od ljudi, ki so ukradli (3 Mz 5,20-25; po drugačnem štetju 6,1-5). To je bilo skoraj nemogoče, saj človek ne bi mogel vedeti vsega, kar je storil krivično.
- Ta prilika je povezana s predhodno priliko o molitvi. Ne samo da ji takoj sledi, temveč je povezana s ponovitvijo besed kot so pravičen/krivičen, opravičevanje/opravičenje. Veliko Lukovega pisanja poudarja važnost ponižnosti in sprejemanje šibkih v Božje kraljestvo.

Vprašanja za boljše razumevanje

Paradoks te prilike je v tem: opisan je dober človek, vendar je povsem zgrešil (je v zmoti); tudi slab človek je opisan in ta je povsem opravičen.

- ? Komu je namenjena ta prilika?
  - Farizejem, učencem ali večji množici?
  - Videti je, da večji množici. Če bi bila namenjena farizejem, bi pričakovali njihov odziv. Ima poučno noto za širšo skupino. Ali se dotika tebe/vas?
- ? Komu sta namenjeni obe molitvi?
  - Obe sta namenjeni Bogu.
- ? Kako je opisana drža cestnarja?
  - Stal je daleč stran.
  - Ne upa si povzdigniti oči proti nebu.
  - Dobimo občutek, da se ne čuti vrednega biti v Božji prisotnosti.
  - Tolče se po prsih.
  - Uporabi določni člen, ko se imenuje 'grešnik'.
- ? Kaj pomeni: *»... farizej se je postavil in pri [k] sebi molil ...«*
  - Bodisi, da je molil v/(k) sebi; molil je tiho; stal je sam in molil; postavil se je na vidno mesto in molil.
  - Menimo, da pomeni to, da je stal sam in molil. Zato ker je to zgodba, ki jo je povedal Jezus, da ilustrira nasprotje in ošabnost je obsojena.

Citati

Tukaj je škandal Evangelija: Videti je, da 'pravični' ljudje gredo v pekel. Kristus umira za brezbožne, on jih opraviči in ti gredo v nebesa.

Kendall, 2006

*»Šest reči sovraži GOSPOD,
Sedem se jih gnusi njegovi duši:
prevzetne oči,
lažniv jezik,
in roke, ki prelivajo nedolžno kri,
srce, ki kuje zle naklepe,
noge, ki se spuščajo v tek za hudobijo,
kriva priča, ki govori laži,
in kdor se je prepire med brate.«*

Pregovori 6,16-19

Kaj je prva reč (stvar), ki jo Bog sovraži?

Vprašanja za boljše razumevanje

- ? Ali je farizej prikazan kot samo-pravičen in aroganten (domišljav) ali pa je zaradi podobnosti s 5 Mz 26, iskren in dela to kar zahteva Tora (postava)?
  - Judje kot poslušalci so predvidevali, da je farizej pravičen; nas pa so učili, da so farizeji slabi.
  - Petkratno sklicevanje na »JAZ«.
  - Čeprav je videti poslušen, ne prinese desetine, ne moli za blagoslov, niti ne potrjuje, da se je držal zapovedi.
  - Enostavno se zahvali Bogu, da ni tak kot ostali, in tako postane jasno, da je usmerjen nase (ego-centričen) in ne na Boga (Bogocentričen).
  - Ni usmerjenosti na Boga.
- ? Zakaj je bil eden opravičen in drugi ne? *»Povem vam, ta je šel opravičen domov, oni pa ne.«*
  - Farizej je napačno menil, da je lahko poslušen Bogu in obenem oddaljen od drugih ljudi. Kaj pravi zapoved o ljubezni do bližnjega?
  - Predstavlja si, da ga njegova dejanja postavljajo v dobro luč pred Bogom.
  - Postane ponosen na to, kako dober je in s tem pozablja na svoje pomanjkljivosti.
- ? Zakaj je bil cestinar opravičen?
  - Poudarek te prilike je na farizeju, zato osnova ni izražena, temveč le nakazana (namig).
  - Cestinar je izrazil svojo potrebo in se podvrgel milosti Boga ter pokazal ponižnost v drži in besedah molitve.
- ? Ali je pomembno, da sta vstala in šla gor v tempelj?
  - Tempelj je bil na hribu, zato sta morala hoditi navkreber.
  - Molitev je bila izrečena pred daritvijo. Lahko bi razumeli, da gre za povezavo s tempeljsko daritvijo. Zato, ko je cestinar molil: *»Bog, bodi milostljiv meni grešniku«*, je pravzaprav rekel, 'naj bo ta daritev zame'.
- ? Kaj ta prilika uči? Namig vprašanja je, kaj se šteje za pravičnost pred Bogom?
  - Dejanja/dela brez sočutja so brez pomena.
  - Jezus imenuje cestinarja za pravičnega človeka, čeprav je bil znan kot krivičen. To pa zato, ker je bil ponižen do Boga in ljudi.
  - Bog je Bog usmiljenja, ki se odziva na pošteno in iskreno prošnjo ljudi. In to usmiljenje ne bi smelo biti samoumevno.

Uporaba prilike

- ? Kako običajno molite?
  - Veliko drž vidimo v pismih: stanje, sedenje, ležanje, klečanje, hoja, itn.
- ? Ali je pomembno moliti lepe, glasne molitve v cerkvi?
  - Niti ni. Včasih ljudje, ki molijo, poskušajo učiti ljudi v svojih molitvah in njihove molitve niso uslišane.
  - Molitev ponižne osebe je ta, ki je uslišana.
  - Previdni moramo biti pri definiciji ponižnosti, saj lahko hitro postanemo ponosni na svojo ponižnost.
- ? Kako se varujemo sebičnosti in obsojanja drugih? Kristjani so hitro krivi samozadostnosti. »Zahvaljujem se Bogu, da nisem kot ...« Ali se primerjamo z drugimi?
  - Vedno lahko najdete nekoga, ki je slabši kot vi. To ni dobro in vodi v samopravičnost. Sebe primerjajmo samo s Kristusom.
- ? Ali smo prepričani v svojo pravičnost?
  - Potem smo kot farizej.
- ? Kako naj molimo glede na to, kar vidimo v priliki?
  - Obračamo se k našemu Očetu.
  - Pričakujemo, da nas Bog sliši.
  - Podvržemo se njegovemu usmiljenju.
  - Naše molitve morajo biti Bogocentrične, ne egocentrične.
  - Naše besede so iskrene.
  - Sebe ocenjujemo kot grešnike, ki potrebujejo Božjo milost in pristopamo k njemu s to držo.
  - Osnova za pristop k Bogu niso naša dobra dela, temveč njegova milost in usmiljenje.
  - Zavedamo se drugih v tem smislu, da ne dajemo sebi prednosti pred bližnjimi, temveč jih ljubimo in blagoslovljamo.

Če želite postati kristjan, potem molite takóle: »Bog, bodi milostljiv (usmili se) meni grešniku!«

